

БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИЯДАРА, ХОЛВОБУНИ

САНА ОЛОХ

1831 снл адтынньа
15 күнүттээ тахсар

№ 4 (4271)

1973 снл. тохсунньу 9 күнэ
ОПТУОРУННЬУК

СЫННТА
2 ХАРЧЫ

1973 сэллэбү норуот хаһаайыстыбатын бэлдүүн бөлдүүбүн кининэ толорорго промышленность, тутуу, транспорт үлэһитэрин Бүтүн олоһунан куоталаһыларын кижиктик тэһитэр уһууһун ССНП НК, ССРС Министрдарын Советин, ПСБСНС уонна ЫБСЛКС НК уураахтара бэлдүүн таһыста.

Уураахха бэлмэтэнэрин нурдун, пятнотка
үс сылыгар ССКП НК Пленумунан бийэрэмнит
онна ССРС Верховнай Советын сессиятынэн би-
ргэтиллибит норуот хаһаайыстыбатын былаа-
ын толорууга үлз бары салааларыгар, үлз
оллентивтарыгар уонна хас биридии үлэллэгч ин-
тиригэр сана эппиэттээх сөрүктөр тураллар.
У үүмүт сыл үлэлэрин түмүктэриттэн бизс
ыллаах былааны ситийинилээхтик толоруу-
лаханнын тутулуктанар. 1973 СЫЛ ТОХСУС
ЯТИЛЕТКА БЫҤААРЫЫЛААХ СЫЛЫНАН
УОЛАР.

Үлэйттэр айар нөбүлээһиннэрин сайынна-
ны, производство иэ резервлэрин булуу уон-
а олору төлөрү туһаныы, норуот хапайысты-
анын былааччыларын төлөрүү уонна аһара толо-
уу биллэр-көстөр сүрүн средстволарынан мал-
ыттын социалистическай куоталаһыы, үлэбэ
коммунистическайды сыйһааннаһы хамсааһы
а бөлөбүттэсэ уонна буолаллар.

СССР тэриллэйтэ 50 сыла туолуутунан ситэстээн ССНП КН, ССРС Верховной Советын резидиумун уонна ССРС Министрдарын Советын Советскай поруонка ССР Союзтарын бары национальностарын үлэһиттэригэр» таһарбыт кырылларыгэр эппиэттээн элбэх ахсааннаах предприятиелар уонна тутуулар бастыг рабочайра, биригээдэлэрэ, учаастактара, сыахтара кэ үрдүк социалистическай эбэлээстэлиститбэри ыпыналлар уонна Советскай Союз бары үлэһиттэрин 1973 сылы үрдүк оҕорон таһаарылаах, охсуулаах сыдынан бэлэстииргэ ынырдаллар.

ССКП НН, ССРС Министрлэрин Совет,
СБСКС уонна ЫБСЛКС НН бастыггар бу ини-
циативаларыг ойуулэр уонна бийиринилэр.

Бары партийнай, Советскай, профессиональ-
нон комсомольскай тэрилтэлэргэ Бүтүн Союз-
табы социалистическай куоталаһынын итгэ-
н тэнитингэ тэрийэр-маассабай уонна полити-
скай үлэни тэрийингэ предприятиелар бири-
эдэлэрин, участантарын истэрингэр рабочай-
р социалистическай куоталаһымыларын салгы
уусарыыга оһуобай болгомотону ууралларыгар
тиилэр. Энэ ити курдук үлэ салааларын ма-
сеп түбэһиннэрэн уруулуу уонна
болбоһунтаах
предприятиелар итиннэ тэрилтэ-
р истэринэн социалистическай куоталаһынын

тэрийн этиллэр.

1973 сылга социалистическай нуоталаһы «элбэх бородуусуйданы бастыг хаачыстыбалаах уонна абылх орескуотунан оморон таһаардыг» диин дозунунан ытыллыахтаах.

Социалистический куоталаһыга инирсбит-
тер бары дэулуурдарын үлэ өнгөрөн таһаар-
ыһытын быыстала суох үрдэтинигэ туһайыах-
таахтар. Ити барыта экономикка сайдыытын бы-
һаарар факторынан производствоны уонна үлэ-
ни тарыһынигэ ордук тупсабай ньымалары бу-
луу, бэлэктин үлэһини турар оборудууһаниелары
ордук төлөрү күүһүнэн, матырыйаалы, сырьё-
ну, электроэнергияны уонна итилэр суотта-
рыгар былааны таһынан бородууксуйаны өн-
гөрөн таһаарыы, итиннэххэ биллэн турар, боро-
дууксуйа батарыллыытын соруудахтарын төлө-
руу, оһон тыа хаһаайыстыбатын санаастарын
болдьобун иһиннэ төлөрүү көрүлүлэлэр. Ону
сэргэ наука уонна техника ситиһимилэрэ, бо-
родууксуйа хаачыстыбатын үрдэти, тутуу үлэ-
бэ киллэрнэлэр болдьобун кылгатыы производ-
ственнай кыамталары баһылааһын, иһинилэри
түргэниини үлэбэ киллэриин, бородууксуйа өн-
һуллаан таһаарыллар сыанатын чэп-чэтин, кө-
рүөт туттар табырдардын хаачыстыбатын туп-
сарыы уонна ассортиментнарыы кыһаҕы сүрүн
көрдөбүл быһыытынан туруоруллаллар.

Бүтүн Союзтаагы социалистическая нустала-
һыга кыайылаах тахсыбыт предпринятиелар,
тутуулар уонна тэрилтэлэр коллективтарыгар
бэриллэргэ ССКП НК, ССРС Министрдарин Со-
ветын, ПОБКС уонна ЫБСЛКС НК дипломна-
рын уонна харчынан бириэмийэлэрин кытта
туттарыларга 700 Кыһыл Знамялар олуктөн-
нүлэр.

Набараадалааһыгна Бүтүн Союз үрдүнэн биир «1973 сылга социалистической кубалаһымы ныйыылаа» дигэн знак олохтоно. Ону тэнэ, үлэс уулууччулаах нийбизниэринэ көрдөрбүт бастыгнары ССРС орденнарынан уонна медалларынан набараадалааһын көрүлүмкэ.

Уураахха шуубай болломгону үлэ бастым
опытын нэгэний олохтооһунга, бэриллэйт бы-
лааны толорууну мэдэн бэрэбэрлээһингиз
уурарга уонна ылыныллыбыт эбэхээталиститиз-
лэр туолууларын түмүгүн таһааран иһэр сыл-
тан, куоталаһы хаамытын иһитиннэрэн иһин
бэлэстэнэр.

1974 снл сангатыгар Сьезгэр Иргэмлээди
Дьыбарыастарыгар үлэ бастыгынадык—Бүтүн
Союзтады куоталаһы кыйылылархтарын слет-
талаһы мытаарга быһаарыллына.

СССР КК, ССРС Министрларын Солета, ПСЕКС уонна ЫБСЛКС КК промышленности, транспорт, тутуу уонна да норуот хаһаайыстыбатын атын салааларын рабондайара инженерэй-техническэй үлэллэлтэрэ Бүтүн Спизтаабы социалистическай куоталаһыга тохсус пятилетка үһүс быһаарылыах сылын—1973 сылы охсуулаах үлэ сылынан өкөрөгө, онуох бары билиилэрин, куустарын ууруохтара дин эрэнэлэр. Дьэ оччого дойдуга элбэх бардууксуйа үчүгэй хаачыстыбалаахтын аыйах ороскуотунан олоһуллан бэриллээ уонна ити, дойдуну экономикатын салгыы модунун сайыннарыыга партианан бэллэстэммит программаны олохто киллэрингэ бэйэлэрин доһойнай кылааттарын иллэриэхтэрэ дин оссе тегүл эрэнэлэр. Ити барыта советскай норуот олобун үйүгүтүн уонна культуратын өрө көтөүлүүгө көмөлөһүөк.

CCTA-

САНА ТУТУУНАН САНДААРАР

Субуруускай аатынан совхоз киинигэр Харбалда аспыт сылга арыыда суох тууу ытыллына. Ол курдук, стройучасток 20 миэстэлэх гараһы тутан, болдьобун биһир сыл иһинэ олоххо кыллара. Отделение биэтин кууһунан саҥа хонтуора дьээтэ тутулунна, почта дьээтэ салданна. Маны та-

Һынан түөрт квартиралаах уопсай дьыни сиэрим ситэрэн туттардылар.

Бу тутууларга кырата
суох көмөнү управляюща
Е. Е. Ефимов онордо. Д
риэбинэ киини дэсннэ к
ни рабочай кууһутта ту
тулуктаах. Онно эрээр
кыахтар толору баалар.
Е. КОЖУРОВ.

E. KOZYPOB.

БЫЛААНЫН БЫДАН АНАРДА

Эрилик Эристин атынан
колхоз Уорватаады ферма-
тын бастыг майныгыста
Дычковская М.В. 1972 жыл-
даах үүт майын былааны

24600 кг онугар, 28301 кг
 ыан аһара толордо, биір фу-
 ражнай ынахтан 1886 кг үү-
 тү ыата.

Н. ФЕДОРОВ.

КУОТЛАҢЫЫ ТЭТІМЭ

Э. Мечник фотота-
ССТА фотохрониката.

АСПЫТ сылга туорахтаах култуура үүнүүтэ, урдук сылларга тэҥнээтэххэ, лаппа үрдэстэ. Оройуон үрдүгүн 3158 гектар сир хомуллубуттан гектартан ортотунан 11,2 центнер үүнүү ыһылына. Майнык урдук үүнүүнү ыһымы—оройуон усулуобуйатыгар экиэс түбэлтэ. Ол бурдук, 1961 сыллаахха 3277 гектартан ортотунан 11,3 центнер үүнүү хомуллубута.

Хаһаайыстыбалартан ордук үчүгэй көрдөрүүнү сирин оҥоруу културатын үрдэтэн иһэр Ленин аатынан колхоз ситистэ. Кини гектартан 15,3 центнер үүнүүнү хомуйда. Бу колхоз Ойууннааҕы учаастагар 202 гектардаах «Хатыҥ Арыылаах» дьин бааһынаттан ортотунан 22,8 центнер үүнүүнү ыһылар. Сааскы ыһымы күһүҥгү үүнүү хомуура урдук тэрээһин-нээхтик барытыгар Ойууннааҕы урдук үүнүү эвентота (заповед нартия райкомун бюрократия-лиэне Яковлев Н. Е.) уонна комбайнердар Артемьев С. С., Пикипин Д. Д. үһүлүччү улахан үтүөлээхтэр.

Эрилик Эристин аатынан колхоз туорахтаах култуу-ратын үүнүүтэ хас гектар ахсыттан ортотунан 12,3 центнергэ тэҥнээтэ. Холото-боннээхтэригэр 20 гектар-даах «Иванов чарыга» дьин бааһынаттан биридн гек-тартан 36,4 центнер үүнүү кэллэ. Комбайнер Нератов В. А. күһүҥгү бурдук хо-

мууругар урдук таһаары-лаахтык үлэлээтэ.

Субуруускай аатынан сов-хой 1090 гектар ыһымын хас биридн гектарыттан ортотунан 10-нүү центнер үүнүүнү хомуйда. 43 гектар-даах «Туман алаһыттан» биридн гектарыттан 28,5 центнер дьэһиниэн бурдук хомуллуба. Бурдук хомуу-ругар комбайнердар Антипи-цев С. Н., Прокопьев В. П., Оногосов Г. Д. урдук таһа-арылаахтык үлэлээтилэр.

дара өтөр-наар буолбатах олгом ардахтаах этилэр. Ки-нилэр сөнүүлэрэ 125 мм тэҥнээтэ, онон бааһыналар күһүҥнээтэн нүүл тоҕмут-тара уонна 1972 с. саас сир-тэ түспүт сизмэ бурдук кара-маннайыттан көктөөхтүк үүнүүтүн хааччыйбытара. Сайын бастакы агарыгар, ордук бэс ыһыа үһүс дека-датыгар түспүт сөнүүлэр сааскыттан көктөөхтүк үү-нэн иһэр бурдук сик от-тунэн улаханнак өйөөбүттэ-

баран сортово сизмэ 35 бырыһыан эрэ этэ. Онуоха эбни хомуур тигэх күһүҥ-гэр түбэспит бааһыналар бурдуктарын тохтуута та-һаарыллыбыта.

Калинин аатынан колхоз саас ыһымыа ыһыа-халты дьаһаммыта, ити үүнүүтэ улахан охсуулаах буолла. Эрдэ куура катим бааһы-налардаах Төлөй уонна Мээндийэ эгэринэн ыһыа үлэлэрин бастаан сааралы-рын онугар, хойут куура бастаан бааһыналардаах Ма-ралаай эгэриттэн саар-лаан, сааскы ыһыа бэлдэ-һыктаах хас да күһүҥн сүтөрбүтэ. Төлөй, Мээндийэ бааһыналарын сиктэрин саатары лаппа хойутаабы-та. Бу колхозка лүццүлүн-онугар марахан дискени туһанып кээмэйэ обургу, от-тон марахан диск бааһына сиктин ороскуоттааһына улахан. Итин тэҥ эрдэ-төөрү паарга ыһыа кээмэйэ олус кыра (28 бырыһыан), оройуоннааҕы сортово сизмэни туһаныта эмнэ кэмчи (20 бырыһыан). Бур-дук хомуйуу үлэлэрэ үһө-бүттэ. Итилэр содулаах түмүктэригэр колхоз гектар-тан сэттэли центнер үүнүү-нү хомуйда.

БУРДУККА СОРОХ ТҮМҮКТЭРБИТ

Оройуон хаһаайыстыбалара кэлэр сылга оройуоннааҕы сортово сизмэни республи-канскай хлэбприкенин-пуунга атылаахтылар, бур-дук саппаас уурунугар. 1972 сыллаахха оройуонга туорахтаах култура валло-вой хомуурун былаана 125 бырыһыан тоолла.

Ленин аатынан колхоз Ойууннааҕы учаастагы сибидиссэй Маглен К. Е., райсеххоз агронома Кочет-кова С. В., Эрилик Эристин аатынан колхозка Холото-боннээхтэригэр старшай бири-гадьинэр Луковцев М. П., колхоз кылаабынай агроно-ма Александрова Е. И., Су-буруускай аатынан сеххоз Хатылытааҕы отделениетын упралляющайа Ефимов Е. Е., сеххоз кылаабынай агронома Чичигинов В. П. сааскы ыһыа уонна күһүҥгү хо-муур үлэлэрин тэрээһин өт-түнэн лаппа кыайа-хото туһунттарын тоһоҕолоон бэ-лиэтир наадалаах.

ро, салгыы ситэр, үүнэр кыахтарын үөскөтүттэрэ.

Туорахтаах култура ыһымын 66 бырыһыана оройуоннааҕы сортово сизмэни, 70 бырыһыан эр-дэтээри паарга ыһылаахты-улахан орууламмытара. Ленин, Эрилик Эристин ааттарынан колхозтарга, Су-буруускай аатынан сеххоз сааскы ыһыа үлэлэрэ би-ризмэтигэр саараламмытара уонна сааскы сир сиктин куоттарбакка, кылга агро-номическай болдоххо, 6-7 күһүҥн истэринэн, бүһүтүт-тэ. Күһүн бурдук хомуура ити үс хаһаайыстыбаларга тэрээһиннээхтик, бурдук тохтуутун улаханнак та-һаарбакка 13-19 күһүҥн үс-таларыгар бүтөрчүлүбүтэ.

Эрилик Эристин аатынан колхоз Холотоотооку бири-гээдэтэ туорахтаах култу-ратын сүннүүнэн эрдэтээри паарга ыһыта. Бурдук хо-муура арыах күһүҥн ы-тыллыбыта. Итилэр түмүк-тэригэр биригээдэтэ үүнүү гектартан 14,7 центнергэ тэҥнээтэ. Оттон Хадаар биригээдэтин туорахтаах културата барыта кэрнээтэ сааскы хорутууга ыһыла-бакка, үүнүү хомуура хо-йутаан саараламмыта. Ол иһин Хадаар үүнүүтэ Холто-тоотооку лаппа намыһах, гек-тартан 9,8 центнер буолла. Ити эрдэтээри паар суолу-тын чуолкайдик туһулуур.

Карл Маркс аатынан кол-хозка туорахтаах култура үүнүүтэ олус намыһах. Бу колхозка туорахтаах култу-ра үүнүүтүгэр суолта бири-бэт буолтара хас да сыл буолла.

НЭЛЭР сыл үүнүүтэ лаппа күчүмэйдээх буола-да куутуллар. Ол бурдук, күһүҥгү мйдар кураанна-тылар, почва туһалаах сик-тинэн дьадаҥы. Хаһаайысты-балар эрдэтээри паары көтө-үү былаанын ситэ толорбо-тохторо. Паар оҥоһуллуба-таа. Онон сааскы хорутуу кээмэйэ улахан буолуо.

Онон бары хаһаайыстыба-лар хаар тиһэрэнигэр, сизмэ бурдук хаачыстыба-тыгар, бары агрономическай дьаһаллары ыһыта. 1973 сыллаах сааскы ыһыа үлэ-лэрэ урдук хаачыстыбалаах-тык ыһытталларыгар ту-һаайан үһүлүччү болломто-лорун уураллара наала.

1972 сыллаахха туорах-таах култура үүнүүтэ тово үрдүгү?

Кырдыга 1972 с. 11 ый-дарыгар баара-суоҕа 129 мм халыҥнаах сөнүү түспүтэ, манньк олус көмчү сөнүү таамай чугастаарыта 1947 сыл-лаахха түспүтүтэ. Сайыҥ-ты мйдар сөнүүлэринэн эмнэ өлтөмө суох этилэр. Онуоха эбни сайына олус тымныы буолбута.

Урдук үүнүү амылаата сүннүүнэн 1971 сыллаахха төрүттэммитэ. Ити сыл атырдыах уонна балаҕан ый-

С УБУРУУСКАЙ атынан сеххоз Хатылытааҕы от-делениета үкэс эрдэтээри паарга ыһыта. Ол тынан

Советскай тутуу ★ ДЕПУТАТТАР ★ ОРУОЛЛАРА УРДУУР

Холотоо нэһилиэтин Совет-тын учараттаах сессияты-гар исполком председателэ И. П. Иванов биер сыллаах үлэтин отчуота уонна ССРС-ка үлэһиттэ депутат-тарын Советтарын депутат-тарын статусун туһунан Со-куону олоххо киллэрэр ту-һунан депутат И. Д. Неве-тров дакылаата кизиник дьүүллэһилиниитэр.

Депутаттар уонна сессия кыттылаахтара 1972 сылга нэһилиэк Советын ыһыыт үлэтигэр сорох ситиһилэр бэлэтээтилэр. Депутаттар быыбардаачы-ларын ортотугар уонна үлэ-лини сирдэригэр Совет тэ-рийэр-маассабай үлэтин олоххо киллэрсээччилэринэн буолан итинэн бэйэлэрин туһаах үлэлэригэр үгүс хо-лөбүр көрдөрөн тураннар, үгүс үлэни ыһыттар. Ол биер көстүүтүнэн оройуон колхозтары, сеххозун от-делениеларын уонна биригээ-далэрин юбилейнай социа-листическай куоталаһыла-рыгар Эрилик Эристин аа-тынан колхоз Холотоотооку биригээдэтэ бастааһыныгар депутаттар кыраа суох оруоллаахтара, улахан күөс-көмө буолбуттара буолар.

Депутаттар производствон-ны тэрийсирин таһынан културнай-сырдатар, үөрэ-тэр-инитэр, политическай-маассабай үлэлэргэ актив-найдык кытталлар. Холобур, дьахтар комитетын председа-телэ Ж. Васильева бэйэтин уокуругар үгүс үлэни ыһыта, дьахталлар ортолоругар үлэ-ни тупсарда. Орто оскуола директора И. Д. Невестров Диринг бөһүөлөгэр дьон оло-роо үлэлиир сиринэн ыһы-тыллар үлэргэ кыһа агитштаб начальнигынан үлэлээн зо-налар үлэлэрин биллэрдик сэргэхсэттэ, олоһор үөрөҕү биллэһирин үрдүтүгэ үгүс көмөнү оҥордо. Ол түмүгэр оскуола урдунан сыл баста-кы агарыгар үөрэҕи билли-92,8 бырыһыанна тийдэ.

г. А. Никонова Мэлдьэхси

кулуубун сибидиссэйинэн үлэлиириттэн үлэ балаҕа сэргэхсидэ, ыччат-култур-най сынныалаҥа тэриллэр буолла.

Итин тэҥнэн Совет тэ-рийэр-маассабай үлэтигэр кэҥэ итэҕэстэр бааллара критикаҕа тардылына. Бас-татан туран, сессиялар би-ризмэтигэр буолан кэпсэтэрэ, онно депутаттар бары кы-айан сылдыббаттара уонна депутаттар уокуруктарыгар сылдыһылара, отчуоттааһы-нара ситэтэ суоҕа бөчүм-наах итэҕэстэригэр буоллу-лар. Совет исполкомун бас-тайааннай комиссияра үчү-гэй былаана суох, мөлхө-түк үлэлиилэр. Сессияларга исполкомнарга ыһылаахты-быһаарылар гьолууларын контуруоллааһын, ону олох-хо киллэриини тэрийи-ыраабынан ситэтэ суох.

Дирингээри Култура дьэтиин директора И. П. Ки-риллин кулуупка көрдөрө агитацияны тэрийбэтэрэ, манна арааччылар конфе-ренциялар уонна постанов-калар, концердар адыахтык буолаллара, үлэһиттэр кул-турнай сынныалаһына кыайан тэрийбэтэ ыһылына. Зонаан үлэни тэрийиҥэ эмнэ кыраа суох итэҕэстэр бааллар.

Общественнай бөрөдөгү бө-һөргөтүгэ, арыгылааһыны-утары охсуһууга үлэ ситэтэ суох мытылларын түмүгэр сорох дьоннор өтүлэригэр буруйу оҥоруу түбэлтэлэрэ тадыста. Маны тэҥ сессия кыттылаахтара Дирингээ-ри почта отделениета (на-чалык В. В. Михайлов) мөл-хөтүк үлэлирин, дьон су-буттарбыт бөһөдтөһүн уонна почтаны биризмэтигэр тиз-рибэти критикалаатылар.

Сессия баар итэҕэстэри туһайан, 1973 сылга чолчу сорукугары ту-руопан, быһаарыы ыһына. Исполком биер сыллаах үлэ-тэ ортонон сыналанына.

Н. ФЕДОРОВ.

Урдук үүнүү амылаата сүннүүнэн 1971 сыллаахха төрүттэммитэ. Ити сыл атырдыах уонна балаҕан ый-

С УБУРУУСКАЙ атынан сеххоз Хатылытааҕы от-делениета үкэс эрдэтээри паарга ыһыта. Ол тынан

С УБУРУУСКАЙ атынан сеххоз Хатылытааҕы от-делениета үкэс эрдэтээри паарга ыһыта. Ол тынан

Алтай буолактарын геройдара

Алтайскай кыраай бурдук үүнүрээччи-лэрэ юбилейдаах сылга улахан кыһылы-ны ситистилэр. 4,7 мөлүйүөн гектары са-бардыр кизг нэлэмэн буолуктан Сибири-гэ өтөр-наар көстүбэтэх урдук үүнүү-гектартан ортотунан 20 центнер хо-муллуба. Ийэ дойду саахырымаларыгар 3 мөлүйүөн 244 тыһыынча тонна бурдук кутуллуба. Ити—икки государствнай былаан. Күн-дыллу уустук усулуобуйа-тыгар үлэргэ героизмы, урдук маастары-тыбаны көрдөрөн туран, сирин оҥороочу-лар бурдук бүүс-бүтүнүү көмүтө хо-муйбуттара. Бурдук итинэн сир оҥо-һуутун атын да боролуукталарын оҥорон таһаарыһы уонна государство атылаа-һыны элбэтигэ улахан ситиһиллэрин итинэн үүнүүнү хомуйууга көрдөрү-үлэргэ килбизинэрин иһин ССРС Верхов-най Советын Президиумун Ыһаабынан киһилэргэ Ленин орденнарын, «Серп и Молот» кыһыл көмүс медаллаары тутта-ран туран Социалистическай Үлэ Геройун

аата игорилиннэ.

СНИМОККА: Алтайскай кыраай тыа-тын хаһаайыстыбатын бастыҥнарыч бө-лөҕө. Хагастан унга: Каменская оройуо-нун XX партсезд аатынан колхозун тракториһа Анатолий Максимович Не-вуженко, тыа хаһаайыстыбатын Шилу-новскай оройуоннааҕы производствнай управлениетын техниканы туһаныта илженер-инспектора Варвара Максимовна Бахольдица, Рединскай оройуон «Стенкой» сеххозун комбайнера Петр Степанович Кошкин, Волчихинскай оройуон XXIV партсезд аатынан сеххоз комбайнера На-талья Михайловна Шишасва, Кабаровскай оройуон сеххозун отделениетын управ-ляющайа Григорий Петрович Козлов уонна Завьяловскай оройуон «Заря Алтай» кол-хозун биригэдьинэр Никита Васильевич Дергилев.

В. САДЧИКОВ фотота.
ССТА фотохрониката.

Этнографический АНСАМБЛЬ

ТАЛЛИН. Эстония Рокка-спеле-Маре государственной парке-Маре ансамбль. Эстония Рокка-спеле-Маре ансамбль. Эстония Рокка-спеле-Маре ансамбль. Эстония Рокка-спеле-Маре ансамбль.

Снимок: ансамбль «Эстония Рокка-спеле-Маре» ансамбль. Эстония Рокка-спеле-Маре ансамбль. Эстония Рокка-спеле-Маре ансамбль.

П. Кузнецов фотота. ССТА фотохрониката.

Учимся сага дьыл бэһис кинээтигэр дьонунан туолбут Культура оройуоннаады дьыһыттар тийэбис. Ол эрэри, урут мадды буоларын курдук, Чурапчы салгыһыттан олохтоохторунан буолбатах. Манна олохтоохтору бэрт сэдэхтик көрсөдүн. Бу — өрүс илин эгэринээри бисэ оройуон уус-уран самодеятельностарын зонатаагы көрүү кыттылаахтара.

— ССРС тэриллибитэ 50 ылыгар аналлаах тыа сириг уус-уран самодеятельностын зонатаагы көрүү кыттылаахтарын, — дьин сагалыыр бэйэтин этиитин Дорордохуу бичэрин аһарыгар ССКП Чурапчытаагы райкомун пропаганда уонна агитацияга отделын сэбиэдиссэйэ таб. И. И. Федотин, — олохтоохтор ааттарыттан истинник, итинник эбэрдэлибит.

Ити кэнниттэн эбэрды тыа зонатаагы тэриэс комитет председатели ССКП Чурапчытаагы райкомун иккис секретара таб. М. Е. Пермяков этэр. Кини мустубут дьомо истинник эбэрдэлээн турар, бу көрүүгэ алексеевскайдар 70, аммалар 67, мэһэ-хагаластар 85, уус-алданнар 65, чурапчылар 75 кининэн кытталларын туһунан иһитиннэрэр. Кини итинтэн салгыы оройуоннар делегацияларын салайааччыларын, жюри састаабын билиһиннэрэр. Ыалдьыттарга оройуон тыатын хаһаайыстыбатын, промышленноһун, культурнай-сырдатар тэрилтэлэрин үлэһиттэрин ССРС тэриллибитэ 50 сылын чыһыттар сэмэй сийиһилэрин кылаастык көрсөдөр. Хайа оройуонтан уус-уран самодеятельность ханнык биллэр-көстөр кытааччыларга кэлбиттэрин туһунан иһи-

тиннэрэр.

Ол кэнниттэн 5 оройуон делегацияларын салайааччылар утуу-субуу эбэрды тыа эталлар уонна хардарыта сувенирдары атастайаллар. Бастагы тыа Алексеевскай оройуон культурага отделын сэбиэдиссэйэ таб. Д. Г. Брагин ылар.

— Культура икки сыллаах походу кэмигэр, — дьир ССКП Амматаагы райкомун пропаганда уонна агитацияга отделын сэбиэдиссэйэ таб. П. П. Онуфриев, — культура тэрилтэлэрин материальной базалара биллэрдики байытылына. Билигин биһиги оройуонмут культурнай-сырдатар тэрилтэлэрин үлэһиттэрин 80 бырыһыанна аналлаах үсрэхтээхтэр. Аммалар Саха АССР культуранын үтүөлээх үлэһитин Иванова-Сидоркевич Ольга Петровна уо.д.а. аастарынан кин тутталлар.

Трибунада-үлэһиттэр депутаттарын Уус-Алдан оройуоннаагы Советын исполкомун председателин солбуулааччы таб. Е. К. Попова. «Бу түгэнинэн туһанан, — дьир кини, — 20 тыһыынча нэһилиэнньэлээх Уус-Алдан оройуонун үлэһиттэрин аастарыттан ССРС тэриллибитэ 50 сыла туолуутунан истиг эбэрдэни тиздэбин. Биһиги оройуонмуттан көүлүмүт культура икки сыллаах по-

ЫРЫА-ТОЙУК ТУОНАТА

хода түмүктэннэ. Кини сылаан ситтэ дьыһаа нэада. Бу кэм устатыгар биһиги оройуонга уопсайа 900 миэстэлээх 4 кулууп тутулуна. Аны аһыах хонугтан 150 миэстэлээх биэр кулууп үлэһэ киириэ. Культурэ 8 дьыгэ уунан итиннэлэр системага киирдэ. 8 кулууп театральнай киириһилээн хааччылына.

— Биһиэхэ, — дьир ССКП Мэһэ-Хагаластаагы райкомун иккис секретара Ф. Г. Охлеников, — культура эстафетата быһыл 16-с сылын эбэтэр 16-с төгүлүн ытыттылар. Нэһилиэннэ олоһор уонна үлэһир сиригэл агитационнай үлэни мыты

практиката мэһэлэртэн салгылыбыта. Бу үлэ билигин салгыы мытыллар уонна өссө тупсарыллар, саһардылар.

Кини итинтэн салгыы Мэһэ-Хагалас оройуонун үлэһиттэрин ССРС тэриллибитэ 50 сылын чыһыттар ылыммыт социалистическай куоталаһыларын түмүгүн туһунан иһитиннэрэр.

Ити кэнниттэн эбэрды тыа Чурапчыттан культурага отделын сэбиэдиссэйэ таб. А. А. Синцев уонна Саха АССР Культуранын министрэ таб. Д. Д. Климентов этилар.

Дорордохуу бичэригэр өрүс илин эгэринээри 5 оройуон уус-уран самодеятельностын талааннаах толорооччуларын концерда туруовулунна Кырдык даһаны, бастыгынар гизэ дьыах курдук, дьикти концерт.

Бичэр бисэ оройуон уус-уран самодеятельностын гетераннарын, ыччаттарын маасабай ооньсууларынан, түмүктэннэ.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Спорт

АБАБА ТУҔУЛГЭТИГЭР Николай Захаров бириһин иһин

Соторуттаагыта Амма оройуоннаагы Абабага күүрү туруу биллэлээх бөгөс Николай Захаров бириһин иһин республикатаагы түрүктэһи мытылына. Мэһэ 17 тамаанда, 132 бөгөс кыттыны ыла. Кинилэр ортолоруэр 8 ССРС тэриэс маастардара, 13 ССРС спордун маастарыгар кандидат, 131 бастагы разрядтаастар бааллар.

Биһиги оройуонмут тамаандаага эмэ кыттыны ыла. Ол эрэри үс үсө ыйааһыты кытааччыбыт суох этэ. Онон зонсай түмүкэ истарааһыгар очкоку ботуччу уобарыт эбэрдээн биллэбитэ. Миэстэлэрбэр дуустук курдук. Пяутскай куорат, Уус-Алдан, Мэһэ-Хагалас, Амма, Орджонакиевскай оройуоннарын курдук куустээх састааһыла тамаандаар бааллар. Биһигиттэн бу куустэһи ССРС спордун маастардары Семен Макаров, Станислав Романов, маастары кандидат Николай Рожин зонна эбэр бөгөстөр кыттыны ыламылар.

Кобуорго үс күнүлэ тамааны кэнниттэн биһиги

оройуонмут тамаандаага бастаагы, иккисэ аммалар, үһүсэ Ленинскайтар тамаалар.

Пирдэһилээн чыһааһынарынан чемпионнаастар: Василий Данилов (Чурапчы), Пяларион Федосеев (Пяутскай), Константин Мандаров (Тыһэ-Булүү), Семен Макаров (Чурапчы), Василий Жаров (Амма), Николай Рожин (Чурапчы), Егор Корнилов (Өлүөрүм), Анатолий Афанасьев (Ленинскэй), Евгений Куриев (Өлүөрүм). Биһиги бөгөстөрбүт Промоний Кирилин 57 кг ыйааһымылаахтарга үһүс, Станислав Романов 68 килограммлаахтарга иккис бириһитээх миэстэргэ таһаардылар. Спорт маастара Семен Макаров куустээх маастардары Валерий Иванова (Алексеевскай), Константин Леонтьев (Тыһэй) кэннээр таһаартаабыта эмиэ кэрэхсбиллээх.

Онон биһиги оройуонмут бөгөстөрүн тамаандаага Николай Захаров ааһылаах күүтэмылар чыһаа тиздэ.

«О» куор

САМБО БӨҮГЭЛЭРЭ

РПГА, Самбо Европа бастагы чемпионнаастар кордоруулээт ооньсууларга самонай республикалартан спорт маастардара национальнай тустуулар кытааччыларын кордоруулттар Самбо олоһон торуттымыта.

Снимок: самонай таһаарыдаагы тустуу. Кобуорго республика чемпионы Н. Алексеев уонна Н. Викторов. Ю. Житлухин фотота. ССТА фотохрониката.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Редакция ПОЧТАТЫТТАН

ОЙУУР—УОПСАЙ БААЙБЫТ

Нуучча биллэлээх учейа Попов «Кини төрөөтүбүнэ биһик, өлбөтүбүнэ харуоп буолар сиргэ баар предметтэртэн кини-эбэхха саамай чүгастара—мас» — дьин эһиги.

Биллэрэн курдук, тыһыны күүһүн маһынан мүһүрүтэн сэрэбүт. Нэһилиэннэ аһаама үүнэн истэрин аайы, кини маһыны туһанар көрдөбүгэ үрдээн иһэр. Сир үндүтөр саамай үһүн үйэлээх үүнээһинэн биһиги ойуурбүт буолар. Кини ситиһэ туһага кииринтэ уонунан сылынан аһылар.

Ойууэга хаһаайыһымы сыһыан биһиги иһики олохпугар үлэххэн оруолаах. Билигин курун мас саһааһа бүтүн, сийлээн көрдүһэн оттуктанар баһаһыһыа үсрээтэ. Бүрдүк сирин солоон баран маһын таах хаалларбакка, сөстөрөн аһаан саһаан өксөр буоллар, төһөлөөх кубометр мас нэлээ өтөй? Ол курдук линия тардыһыгар солоһор сир маһын эһиэ туһанылааха соп.

Чаһыһай ыаллар маһы тала сылдьан көрдөһүлэрин баарадэһтэв, тыатын аһаан бөлөхтөөн биһирини тэрийлэр өрдүк буолуох этэ.

Е. КОМУРОВ,
лесник.

ЭНИИЛГИ КЫСТЫККА—ХОТОНУ...

Совхоз Кытаамахтаагы отделениетын Арыылаах бырыһааһыгар эһиһи кыстыкка сүөһү эргэрбит хотоннорго кыстыга ыарахан буолуу. Быһыл 200 ынах сүөһү киирэр хотонно суулаары, толг эрэ буолуу үйүтэһэн турар. Билигинтөн үүнү көһө сылдьан үлэһик-бит.

Хас сый аайы Арыылаах хотонун өрөмүөнүэр элбэх үп, үлэ күнэ ороскуоттанар. Эһиһил ол онугар сага хотон тутар буоллар. Холубур, Хомустаах хотонун сөтэ кини үс ый иһинэн тутан бүтэрбитэ.

Хотон тутуутун билигэттэн сагалыыр өрдүк буолуу.

Е. СЫРОМЯТНИКОВ.

Махтал, баһыба

Биһиги үс саастаах кыһыпты ыалдыһытын баһыбаа илдьэн көрдөрбүппүт. Кини ыалдыара тохтооботоһор, икки хонон баран суһал комону ыһыраага тийибиппит. Эадокия Толбонова кыһыпты бэрт түргэнник баһыбаа илдьэ барбыта, тута анализтаппыта.

Ити көһө 5 чаас аһымыта этэ. Аналиһа быһаарыллан кыһыпты мунурдаарынан ыалдыһыта биллэр. Павло Данил Васильевич эдэр кини, хирург быһыһынан, үлэһэбитэ да аһыах ый буолла. Кини бэркэ сэрэнэн туох баар билигин, сатаһын ууран биһиги үс саастаах кыракый иһиһитигэр көһө 9 чаас 17 мүнүүтэ үүстүк операцияны онорбута.

Оройуоннаагы баһыбааа адыс хомуппүт. Билигин кыһыпты доруобуйата үчүгэй, дьааһылаһыгар сылдьар.

Огобутун, Саргылаананы, өлөр өлүүттэн өрүһүбүт хирург Д. В. Павловка, операционнай сестра В. Шестаковага, суһал көмө шофёругар В. Собакинга, фельдшер Е. Толбоновага ийэ-ада махталың-баһыбатын тиздэбит. Кинилэргэ дьолу-соруну, үчүгэй үлэни, үтүө доруобуйаны баһарабыт.

Люция уонна Петр ЗАХАРОВТАР.